

KALEVALAN PÄIVÄSTÄ

Kalevalan päivä on virallinen liputuspäivä. Päivämäärä 28. helmikuuta perustuu Kalevalaan siten, että Elias Lönnrot allekirjoitti ensimmäisen Kalevalansa esipuheen – niin sanotun vanhan Kalevalan – juuri tuona päivänä vuonna 1835. Kalevala oli tuolloin järjestyttävä tapahtuma kun suomen kielellä ilmestyi kansakunnan muinaishistoria. Kalevalalla oli merkittävä vaikutus suomalaisten tulevaisuuteen, koska sen välityksellä osoitettiin suomen kielen olevan kulttuurikieli.

Kalevalan päivällä on myös toinen nimi eli suomalaisen kulttuurin päivä. Tämä on luonnollista, koska Kalevalan ja ennen kaikkea Elias Lönnrotin vaikutus ulottuu lähes kaikille kulttuurin alueille. Tällä taas on ollut suuri merkitys suomalaiselle kansallistunnolle ja kansainvälisille tunnustuksille. Kalevala onkin yksi kahdeksasta virallisesta kansalliseepoksesta ja edelleenkin käännettyin suomenkielinen kirja.

Lönnrotin ja Kalevalan vaikutus näkyy Suomen taide-elämässä monin tavoin. Otan vain muutaman esimerkin: kuvataide ja Akseli Gallen-Kallela taikka Albert Edelfelt, musiikki ja Jean Sibelius, Aulis Sallinen ja Fredrik Pacius; kuvanveisto ja C.E. Sjöstrand ja Alpo Sailo; runous ja Eino Leino sekä teatteri ja Kalle Holmberg. Siinä mittava lista suomalaisen kulttuurin huipuja.

Kalevalan päivä on monilla paikkakunnilla ”ikimuistoinen” tapa. Se on hieno asia. Olen havainnut, että keskustelu Paikkarin torpan kohtalosta on aikaansaanut uusia tilaisuuksia. Näiden aikaansaamiseksi viime syksynä perustettu Paikkarin torpan tuki ry on ponnistellut ja tulee jatkossakin ponnistelemaan aktiivisesti.

Kalevalan päivän viettäminen ei ole pelkästään Suomessa toteutettava tapahtuma. Minulla oli mahdollisuus viime viikonvaihteessa osallistua Pyhän Mikaelin seurakunnan kutsusta Ruotsin Örebrossa ruotsinsuomalaisten juhlaan. Sunnuntaina eli 24.02. oli Ruotsissa ruotsinsuomalaisuuden päivä, josta on tullut sikäläinen liputuspäivä ja päivä merkitään jatkossa myös kalentereihin. Päätös asiasta oli tehty vuonna 2010. Tärkeä asia ruotsinsuomalaisille onhan heitä noin 675 000, Örebrossa noin 9500.

Örebrossa oli suomenkielinen jumalanpalvelus. Se oli tavattoman ihmisläheinen, lämmin ja koruttoman kaunis. Mielenkiintoista on, että sikäläisessä suomenkielisessä virsikirjassa on 15 Elias Lönnrotin virttä.

Jumalanpalveluksen jälkeisillä kirkkokahveilla puhuin Lönnrotista ja hänen merkityksestään Suomelle ja sille henkiselle pohjalle, joka sitten johti itsenäistymiseen. Monella kuulijalla oli mukanaan lehtileikkeitä Lönnrotista ja Kalevalasta. Keskustelu oli vilkasta ja kuulijat tiesivät tavattoman paljon Lönnrotista.

Kirkkokahveilla viereemme tuli rouva, esittäytyi ja näytti valokuvia. Hän on Elias Lönnrotin vanhimman veljen Henrik Johanin jälkeläinen suoraan alenevassa polvessa. Hänellä oli mukanaan myös Lönnrotin ateriakalustoon kuulunut lusikka. Hän myös piti lyhyen puheen. Voitte kuvitella sen hiljaisuuden, mikä vallitsi. Ja tunnelman. Aikamoinen sattumus. Ei voi sanoa muuta kuin ”maailma on pieni”.

Maanantaina pidin suomalaisen koulun alaluokkalaisille tunnin Lönnrotista. Se vasta oli mielenkiintoinen kokemus. Yllättävän moni tiesi Kalevalan, harvemmälle Lönnrot oli tuttu. Lönnrotin runonkeruumatkat olivat koululaisille kiinnostuksen kohde ja hyvä niin.

Örebron matkasta jäi lämpimät muistot. Nimenomaan isäntinä toimineista sekä vapaaehtoistyötä tekevistä. Päällimmäisenä on kuitenkin, että Lönnrotin henki elää suomalaisten keskuudessa maasta riippumatta.

Risto Piekka
Sammattiseuran ja Paikkarin torpan tuen puheenjohtaja